

Tisztelt Olvasó!

Szeretettel ajánlom figyelmébe az SZTE Móra Ferenc Szakkollégium Móra Akadémia sorozatának tizenegyedik kötetét, amely a 2022. november 4–6-án megrendezett VI. Móra Kárpát-medencei Interdiszciplináris Szakkollégiumi Konferencia előadásaira épül, az ott elhangzott előadások szerkesztett változata, de a kötetbe bekerült néhány különösen értékes kutatás anyaga is.

Az SZTE Móra Ferenc Szakkollégium 2022-ben kettős jubileumot ünnepelt. 50 éve, 1972 őszén alakult az első szakkollégium a Móra Ferenc Kollégium keretein belül, és 10 éve fogadta el a Szegedi Tudományegyetem szenátusa, hogy a Móra Kollégium intézményként is szakkollégiummá váljon. Az évfordulókat méltóképpen rendezvénysorozattal, konferenciával, kiadványokkal ünnepeltük, amelynek fontos eleme volt a 2022. november 4–6-án megrendezett VI. Móra Kárpát-medencei Interdiszciplináris Szakkollégiumi Konferenciánk is.

A több mint fél évszázados múltra visszatekintő Móra Ferenc Kollégium gazdag és sokszínű programkínálatára, egyetem és városszerte is ismert népszerű előadássorozataira, az elmúlt évtizedek szakkollégiumi hagyományaira építve alapítottuk újra 2012-ben a Móra Ferenc Szakkollégiumot, amely az elmúlt évek aktivitásának, szakmai tevékenységének elismeréseként először 2015-ben, 2018-ban, majd 2021-ben újfent elnyerte a 3 évre minősített szakkollégium címet, 2018 márciusától pedig Akkreditált Kiváló Tehetségpont.

Képzési modellünkben a kurzusok, műhelyek, vitaestek mellett fontos szerepet szánunk hallgatóink tudományos tevékenységének, szorgalmazzuk, hogy kutatásaik eredményeit, módszertanát mutassák be és vitassák meg hallgatótársikkal. 2022-re a Móra Ferenc Szakkollégium Magyarország meghatározó szakkollégiumává vált, az a több mint 350 kurzus, szakkurzus, műhelyfoglalkozás, előadássorozat, amelyet az elmúlt években szerveztünk, elősegítette hallgatóink tudományos fejlődését, ismereteinek bővítését. Küldetésünknek tekintjük a szakkollégiumi gondolat és képzési modell népszerűsítését, ezért szakkollégiumi találkozót, workshopokat szervezünk, segítünk és mentorálunk vidéki és határon túli szakkollégiumokat, tudományos műhelyeket. Meggyőződésünk, hogy a szakkollégiumoknak fontos szerepet kell betölteniük a tehetséggondozásban, különösen a vidéki felsőoktatási intézmények tehetséggondozásában, és hidat kell teremteniük a középiskolák, a szakmai civil- és diákszervezetek, valamint a közéleti, szakmai kérdések iránt fogékony polgárok felé. Ez a cél vezérelt bennünket, amikor létrehoztuk a Móra Akadémiát, amelynek azt a szerepet szántuk, hogy fórumot teremtsen hallgatóink tudományos, szakmai megnyilvánulásaira, összefogja, koordinálja konferenciáinkat, a konferenciák anyagát pedig kötet formájában is megjelenesse.

A Móra Akadémia 11. és 12. kötetében a 2022. november 4–6-án megrendezett VI. Móra Kárpát-medencei Interdiszciplináris Szakkollégiumi Konferencia előadásainak írott, szerkesztett változatát olvashatjuk. Idén előadóink közül nagyon sokan döntöttek úgy, hogy előadásuk anyagát publikálják, ezért tema-

tikusan, két kötetre bontjuk az összegyűjtött tanulmányokat. Konferenciánkon 25 szekcióban 109 előadás hangzott el, a rendezvényre közvetlenül a XXXVI. OTDK-t megelőzően került sor, nagyon sok kiváló jelentkező között válogathattunk, az előadások színvonala pedig, az eredmények ismeretében nyugodtan mondhatjuk, OTDK szintű volt. A konferencia előadói közül sokan értek el helyezést, a Móra Ferenc Szakkollégium is eddigi legjobb eredményét, 9 első 6 második és 9 harmadik helyet, különdíjat szerzett, bizonyítva, hogy a tehetőség gondozásban a befektetett munka, a szisztematikusan felépített koncepció, a jól szervezett hallgatói konferenciák, kurzusok előbb-utóbb eredményre vezetnek. A Móra Akadémia 11. kötete az elmúlt évek hagyományainak megfelelően „szakkollégium közi”, igaz, aktuális kötetünkben többségben vannak a szegedi, és ezen belül a Móra Ferenc Szakkollégium hallgatói által írt tanulmányok, de a szerzők között pécsi, budapesti szakkollégistákat is köszönhetünk.

A kötetben a bölcsészettudomány, és ezen belül is 8 tanulmánnyal a történettudomány dominál, de irodalmi, nyelvészeti, kommunikációtudományi és néprajzi munkákkal is találkozhatunk. A színvonalas kötethez kedvcsinálónak néhány gondolat a tanulmányokról.

Berczeli-Nemcsényi Alex tanulmányában a 19. század első felében az észak-amerikai kontinens benépesítésében szerepet játszó, német bevándorlók által alapított New Braunfels történetét vizsgálja. Megítélése szerint „New Braunfels kiváló példája annak, hogy a németek által Európából magukkal hozott kulturális sajátosságok miként ötvöződtek, formálódtak az Újvilág viszonyai között. Kutatásaiból kiderül, amire a településről készült korabeli leírások is rávilágítanak, hogy a kolónia szervezése, építése során a bevándorlók a német területről hozott mintákat követték, ezzel együtt azonban a németajkú bevándorlók állampolgári identitásukat tekintve a Texasi Köztársaság, vagy 1845 után az Egyesült Államok állampolgáraivá váltak.

Besztercei Márk az ELTE Eötvös József Collégiumának hallgatója a római pápaság reakcióit vizsgálja a VII. századi keleti teológiai vitákra, melyeknek a középpontjában két teológiai irányzat, a monoenergizmus és a monothelétizmus állt. Tanulmányában külön foglalkozik olyan nagyhatású pápákkal, mint I. Honorius, I. Theodorus vagy I. Márton, akik ténylegesen központi alakjaivá váltak hosszabb-rövidebb ideig a teológiai csatározásoknak. Tanulmányában igyekszik választ keresni arra, hogy milyen módon és milyen eszközökkel próbáltak hatni Róma püspökei a teológiai álláspontok ütközésének menetére, hogyan igyekeztek befolyásolni annak eredményét.

Bíró Endre tanulmányának fókuszában a református egyházfegyelem áll a tágabb értelemben vett Maros–Körös-köz anyakönyveinek tükrében. A forráscsoportra koncentrálna vizsgálja a leggyakoribb vétkeket (nemi és házaselet normáiba ütköző bűnök, a köznyugalom és a hitélet megzavarására alkalmas, valamint az emberi becsületet sértő megbotránkoztatások, vagyon elleni magatartások stb.). Konklúzióként megállapítja, hogy az egyházkormányzat a kor társadalmi felfogása és egyben a mindenkori gyülekezet által elítélendőnek tar-

tott vétkeket, illetve azok vétkezőit számon tartotta, és bűnbánatra buzdította. Azonban büntető hatalmának az állami bíraskodásával szembeni csökkenése már megmutatkozott a hatáskörébe tartozó cselekmények spektrumának szűkülésében, valamint ezek következményeinek radikális mérséklődésében is.

Deák Ádám, a Móra Ferenc Szakkollégium végzős doktorandusz hallgatója, ahogy már megszokhattuk tőle, a XIX. századi Magyarország izgalmas parlamenti vitáiba kalauzol bennünket, bemutatva Csanád vármegye képviselőjét az 1811/12. évi országgyűlésen. Ami tanulmányában különösen érdekes, a történeti emlékezetünkben kevésbé ismert országgyűlés vitáinak megjelenítése. A szerző a reformkor folytonosság–megszakítottság kérdése kapcsán a megszakítottság ténye mellett foglal állást, mert szerinte nem figyelhetőek meg olyan reformkezdeményezések, mint az 1830-as, 1840-es években. Az 1811/12. évi országgyűlésen szerinte a magyar rendek elsődleges célja a nemesi kiváltságok és az ősi alkotmány védelme volt. A követek tevékenységét bemutatva úgy látja, a többi megyéhez viszonyítva Csanád vármegye nem „lógott ki” a sorból, a legfontosabb alapelvek az ország alkotmányának és törvényeinek a védelmét tekintették. A pénzügyi kérdésekben nem vállaltak kezdeményező szerepet, más megyék által felvetett javaslatokhoz csatlakoztak. Amit viszont feltétlenül kiemelésre érdemesnek tart, hogy a magyar nyelvnek az államéletben való kiterjesztését a csanádi követek indítványozták.

Domján Máté tanulmányában a második világháború csendes-óceáni hadszínterén 1943. november 20–23. között lezajlott tarawai csatát vizsgálja, az Egyesült Államok Tengerészgyalogságának szemszögéből bemutatva a kétélű műveletek szakaszait a jelenleg hatályos kétélű hadviselési doktrína alapján. Ahogy ezt történelmi tanulmányainkból ismerhetjük, a csata az amerikaiak győzelmével zárult, azonban ahogy a tanulmány is rámutat, a jól kiépített védelem és a felkészült japán védők a háború addigi legnagyobb arányú veszteségét okozták a Tengerészgyalogság számára.

Jurászik Bálint, a Móra Ferenc Szakkollégium történész hallgatója arra keresi a választ, hogy milyen máig ható következményei vannak Dél-Koreában a kvangdzsui felkelésnek. Megítélése szerint, bár a felkelés elbukott, azonban a belső feszültségeit és a növekvő társadalmi elégedetlenséget a rendszer, és az 1980-tól 1987-ig hatalmon lévő Cson Du Hvan már egyre kevésbé tudta elbagatellizálni. Konklúziójában úgy látja, a dél-koreai nemzet tisztában van azzal, hogy a koreai demokratizáció Kvangdzsu barikádjain született, a fiatalok és munkások, polgárok vére nem hullott hiába. Ezért Kvangdzsut, ameddig Korea fennáll, „a koreai demokratizáció szülőföldjeként” fogják emlegetni.

Tankó Nándor tanulmánya ugyan széles spektrumra koncentrál: „Vallási hiedelmek és mágia az ókori Egyiptomban”, amire azonban a választ keresi, hogy a vallási hiedelmek és a mágia milyen módon kapcsolódnak/kapcsolhatók össze. Mennyire fontos a vallásnak a mágia és a mágiának a vallás? Képesek együttműködni? Ezek miben, milyen módon nyilvánultak meg a mindennapi életben? Teljes mértékben el lehet-e választani a vallást és a mágiát egymástól? Akiket

érdekel az ókori Egyiptom misztikuma, izgalmas kérdésekre kaphatnak választ.

Vlasics Bálint a Pécsi Tudományegyetem Kerényi Károly Szakkollégiumának kiváló történésze egy, a magyar történelemben jelentőségéhez képest talán kevesebb figyelmet kapó államférfi, Szilágyi Mihály életpályáját mutatja be. Szilágyi életére vonatkozóan, köszönhetően többek között Bonfini írásának is, számos ellentmondás fedezhető fel, ezek tisztázása még történészeinkre vár, és ezen kutatásokba illeszkedik Vlasics Bálint tanulmánya is.

Tripa Ilona kutatásának témájául egy rendkívül izgalmas kérdést választott, Erhardus mester kincskereső kézikönyvének példáján keresztül kívánja bemutatni a kincskereséshez fűződő szokásokat, hiedelmeket és a kézikönyvek használatának módját. További célja tágabb kontextusba helyezve szemléltetni azt a társadalmi hátteret, amelyben a kincskeresés szokása megjelenik. A vizsgálódásának tárgyát képezi többek között az is, hogy a kincskeresésnek és a varázskönyveknek általánosságban milyen hagyományai vannak. Ezen kívül a tanulmány kitér a műben megjelenő ikonográfiai ábrázolások szerepére is.

Sándor Anna Viola Dialógus a megértésről – Ottlik Géza: *Iskola a határon* című tanulmányában a regény elsődleges elbeszélőjének, Bébé megértésfogalmának módosulását elemzi. Következtetése szerint Bébé a gyermekkori megértést alapvetően értelmezésként tételezi, amelyet az iskolában egy nyelvjátékon alapuló közösségfogalommal cserél fel, melyben a társak a nyelvjátékok segítségével értik meg egymást. Bébé új megértéskonceptiója a narratíva létrehozása során formálódik, amely egy gadameri értelemben vett hermeneutikai dialógusként értelmezhető. Bébé ezzel a gyermekkori értelmezés-felfogásának némileg módosított változatát alkalmazza, amely azonban a gadameri értelemben soha nem teszi lehetővé a regény explicit állításai ellenére a másik individuum teljes megértését. Megítélése szerint a szöveg egésze így mindkét elbeszélő esetében érvényteleníti a keretfejezetek explicit állításait, és egy újfajta, árnyaltabb megértésfogalmat közvetít az olvasó felé.

Varga Borbála Kincső, az ELTE Eötvös József Collegium szakkollégistája Tandori Dezső *Töredék Hamletnek* című kötetének *Egy part kövei* című ciklusában vizsgálja a transzcendens manifesztációját a te-ben. Tanulmányában kísérletet tesz arra, hogy a *Töredék Hamletnek* első ciklusának gondolatfilozófiai verseit új perspektívából szemlélve a művekben a lírai alany és egy transzcendens létező kapcsolatát mutassa be. Kutatása alapjául a vrszemélyiség ki? kérdése, az ellentétek egymásnak feszülése, a halálon túlról való gondolkodás, a hiány érzékelhető jelenléte, valamint az egyetlen motívuma szolgált: az egyetlené, és az egyetlenné tevés gesztusa. A szerző olvasatában Tandorinak van szava egy istenről, vagy legalábbis egy bizonyos Egészen Más isten-alakról, a túliról, a transzcendencia nyomairól...

Gombkötő Bence közel egy évtizede foglalkozik a keleti nyelvekkel, és ezen belül is a mongol nyelvvel, egyik kedvenc témája a jószágok nevének eredete. Tanulmányában az öt alapvető jószág (ló, teve, szarvasmarha, juh és a kecske) terminológiájának ismertetését követően a török jövevényszavak elemzésére, és

a török–mongol nyelvi és kulturális érintkezések háttérére vonatkozó nézetek bemutatására helyezi a hangsúlyt. A téma érdekessége, hogy a mongol állattartás számos speciális szava török jövevényszó a legkorábbi török–mongol érintkezések idejéből, és sok esetben ugyanaz a terminus a törökből a magyarba is kölcsönződött (pl. bika, borjú, ünő szavaink), így párhuzamosan megtalálhatóak ugyanazok a török jövevényszavak a magyarban és a mongolban is.

Kobl Gabriella Adrienn kutatásai a fiatalok klasszikus és modern tudománykommunikációval kapcsolatos ismereteit és attitűdjeit vizsgálják. Tanulmányában azt ismerteti, hogy a fenti folyamatok, hogyan értelmezhetők a tudomány különféle képviselői között, illetve igyekszik a különféle tudományos ismeretátadás folyamatait is jellemezni. Ezen kívül a fiatalok által fogyasztott tudománykommunikációs platformokat elemezi a tudománykommunikáció modern és klasszikus színtereinek figyelembevételével, illetve azt kutatja, hogy egy korcsoport milyen attitűddel viszonyul a különféle tudományos tartalmak iránt.

A kötet tanulmányaihoz mindenkinek jó szórakozást kívánok, remélem, mindenki talál érdeklődésének megfelelő írást, tanulmányt, amelyben kellően elmélyülhet. Végül köszönetet szeretnék mondani az SZTE azon oktatóinak, munkatársainak, akik közreműködtek a konferencia szervezésében, szekcióvezetőként értékelték az előadásokat, tanácsaikkal segítették az előadók szakmai fejlődését, szakmailag átnézték, finomították a tanulmányokat. Külön köszönet Bíró Endrének, Czeglédi Lilinek, Csikós Grétának, Dorotovics Zsuzsannának, Németh Kristófnak, Török Péternek, Vass Viktóriának és Vass Zóranak lelkiismeretes lektori munkájukért és Béla Bálintnak, aki a lektorálás mellett formába öntötte, szerkesztette a kötetet, valamint a Miniszterelnökségnek, az Emberi Erőforrás Támogatáskezelőnek, valamint a Nemzeti Tehetség Programnak az anyagi támogatásért, amelynek segítségével a kötet megjelenhetett.

Kovács Attila